

University of Groningen

Geen stijl

Vreeling, S.J.J.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2019

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Vreeling, S. J. J. (2019). *Geen stijl: Pleidooi voor een rijkere architectuurgeschiedenis*. [, Rijksuniversiteit Groningen]. Rijksuniversiteit Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

STELLINGEN

1. De stilistische benadering van de architectuurhistorische overzichtswerken is volstrekt onvoldoende om de enorme en fundamentele veranderingen in de architectuur na 1850 te beschrijven, zoals de vraag naar nieuwe gebouwtypen, de stroom van bouwtechnische innovaties en de verregaande arbeidsdeling in het bouwbedrijf.
2. Architectuur is in de eerste plaats een ruimtelijke oplossing voor een maatschappelijke probleem, (in de tweede plaats een kunstvorm).
3. Niet de zoektocht naar een nieuwe bouwstijl, maar de creatie van nieuwe gebouwtypen was de belangrijkste verandering in de architectuur rond 1900.
4. De architectuurhistorische overzichtswerken besteden op het terrein van bouwtechniek ten onrechte vrijwel uitsluitend aandacht aan ijzer, staal, glas en – in mindere mate – (gewapend) beton; de talloze andere nieuwe bouwmaterialen en technische installaties verdienen ook aandacht.
5. Veel innovaties die tegenwoordig met de architecten van het Nieuwe Bouwen worden geassocieerd, werden door hen van de negentiende en vroege twintigste eeuw geannexeerd, zoals het strikt vanuit het programma van eisen ontwerpen met behulp van de nieuwste technische innovaties; de rationele planning van de bouw; het credo 'licht, lucht en ruimte'; de schoonheid van functionaliteit, techniek en machines; nachtarchitectuur (verglaasde gevels, die van binnenuit elektrisch verlicht worden).
6. De enorme invloed van Duitse architectuur, met name van Duitse bouwtechniek, op de Nederlandse architectuur rond 1900 is in de

architectuurhistorische overzichtswerken sterk onderbelicht.

7. Programma's van eisen werden noodzakelijk toen de vraag naar nieuwe gebouwtypen vanaf circa 1850 toenam.

8. *Gesamtkunstwerken* uit de periode rond 1900 waren afweerreacties tegen de verregaande arbeidsdeling in die periode.

9. Architectuurhistorische overzichtswerken besteden teveel aandacht aan architecten en te weinig aandacht aan andere actoren in het bouwproces, zoals opdrachtgevers, technici en aannemers.

10. Niels L. Prak constateerde in *Architects: The Noted and The Ignored* (1984) dat architecten de esthetische kant van hun vak de belangrijkste vinden. Die stelling geldt ook voor de huidige tijd.

11. Door de grootschalige sanering van asbest dreigt een bijzonder bouw materiaal verloren te gaan.